

DE SCHAKEL

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders

JULI 2009

BIOGRAFIE OVER PETER TAZELAAR VERSCHENEN _____

Victor Laurentius, "De grote Tazelaar. Ridder & Rebel", uitgegeven door de Stichting Peter Tazelaar, 224 pagina's, gebonden, € 35, ISBN 978-90-813-9721-6, te bestellen via de website www.petertazelaar.nl.

Op 5 mei jongstleden werd in Paviljoen De Witte te Scheveningen, vlakbij het 'Soldaat van Oranjestrand', het boek 'De grote Tazelaar. Ridder & Rebel' ten doop gehouden temidden van familie en vrienden van Peter Tazelaar. Het boek is geschreven door de historicus Victor Laurentius die eerder al publiceerde over De Betuwe in de oorlog ('De Betuwe in stelling'); Laurentius werd tijdens het onderzoek en het schrijven bijgestaan door Soon Otto. Het eerste exemplaar werd uitgereikt aan de zoon van Peter Tazelaar.

Laurentius heeft voor dit boek uitgebreid onderzoek gedaan in allerlei archieven in binnen- en buitenland en hij heeft bovendien veel interviews gehouden met personen die een band met Tazelaar hadden. Hij bezocht ook diverse plaatsen waar Tazelaar tijdens de oorlog verbleven had (ik zelf kreeg van hem een foto opgestuurd van het station Portbou, net over de Frans-Spaanse grens ten zuiden van Perpignan waar veel Engelandvaarders passeerden richting Barcelona en verder). Aan de precieze benadering van Tazelaar door Laurentius hoeft derhalve niet worden getwijfeld. Maar wie zou denken dat dit een geleerd 'wetenschappelijk' boek is vol met 'afgrijselijke' voetnoten heeft het mis.

Laurentius beschrijft Tazelaar door in diens huid te kruipen. Het verhaal is vanuit het perspectief van Peter Tazelaar zelf geschreven in een stijl die ook veel Amerikaanse non-fictie journalisten toepassen. Dat wil bijvoorbeeld zeggen dat veel personen sprekend aan het woord komen. De lezer mag dan soms twijfelen of Erik Hazelhoff Roelfzema iets precies zo gezegd heeft als in het boek is opgeschreven, het gedegen onderzoek van Laurentius staat er garant voor dat er geen onzin staat en dat de bedoeling verantwoord is. Bij Justitie gebruiken ze dan nogal eens de zinsnede: 'of woorden

van gelijke strekking'. Voordeel van deze schrijfstijl is dat het boek zeer levendig en daardoor heel leesbaar is.

Het boek is geen volledige levensbeschrijving. Het begint in de aanloop naar de oorlog wanneer Peter Tazelaar in 1938 vanuit Nederlands-Indië naar het Koninklijk Instituut voor de Marine in Den Helder gaat en het boek eindigt in mei 1950 wanneer hij gehoord wordt door de Parlementaire Enquêtecommissie. Kortom, het boek gaat over de oorlogsjaren, Tazelaars 'finest hours'. Daarin komt veel aan de orde, zoals zijn verwijdering van het KIM in 1939, zijn mislukte pogingen om meteen na de Duitse inval naar Engeland te ontkomen, de O.D., zijn geslaagde poging met het schip de St Cergue waarop samen met Bob van der Stok en Erik Hazelhoff Roelfzema de eerste plannen gesmeed worden van wat later het Contact Holland zal gaan heten, de Londense scene met de ijdele en domme bureaucratische officieren die mentaal nog met de eerste wereldoorlog bezig waren, en met Van 't Sant. Natuurlijk staat Laurentius uitgebreid stil bij Contact Holland en het koelbloedige optreden van Tazelaar dat hem in 1944 de MWO zou opleveren. Ook zijn tweede Engelandvaart met Gerard Dogger en zijn dropping en verblijf bij het verzet in Friesland worden beschreven. Naast die kenmerkende koelbloedigheid heeft de schrijver op een natuurlijke manier ook twee andere constanten in het leven van Tazelaar door het verhaal heen gewoven, drank en dames. Het is de verdienste van Laurentius dat hij dit zó heeft opgeschreven dat het nergens obscene wordt; het paste bij het onstuimige karakter van Tazelaar dat veel minder gedisciplineerd was dan dat van bijvoorbeeld Erik Hazelhoff Roelfzema, Chris Krediet of Gerard Dogger.

Laurentius heeft een mooi en meeslepend boek geschreven over die andere Soldaat van Oranje, "een ongelooflijk verhaal dat veel ingewikkelder is dan het in de film Soldaat van Oranje beschreven wordt". Dit citaat komt uit de recensie van de krant De Pers, een beter compliment over het waarheidsgehalte van zijn boek kan Laurentius zich nauwelijks wensen.

Om aan het eind toch één minpunt te noemen: het boek heeft geen naamindex. Dat is jammer. Wie op zoek gaat naar een bepaalde persoon, moet het hele boek doorlezen. Maar misschien was dat wel de bedoeling van de schrijver. Ik vond dat geen straf.

Sierk Plantinga